

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی

زنجیرهی روشنیبری

*

خاوهنی نیمیاز: شهوکت شیخ یهزدین

سهرنووسه: بهدران شههمهدهیب

ناوونیشان: دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی ئاراس، گهپهکی

خانزاد، ههولیتیر

س.پ. ژماره: ۱

www.araspublisher.com

ستایش

شیعر

نهزهد بهگیخانی

ناوی کتیب: ستایش
شاعر: نەزەند بەگیخانی
بلاوکراوەی ئاراس- ژمارە: ۲۵۸
دەرھینانی ھونەری: بەدران ئەحمەد
دەرھینانی بەرگ: ئاراس ئەکرەم
سەرپەرشتیی چاپ: ئاوردەحمانی حاجی مەحموود
چاپی بەکەم ، ھەولێر- ۲۰۰۴
لە کتیبخانەی بەرپۆڕەبەراپەتیی گشتیی پۆشنیبیری و ھونەر لە
ھەولێر ژمارە (۱۵۶) ی سالی ۲۰۰۴ ی دراودەتی

ستایش

شاعر

نەزەند بەگیخانی

پیشکەشە بە
تۆ
نووسیووت
هێفایستۆس بە هەردوو عاشقەکەى وت
چیتان دەوی؟
وتیان دووین
دەمانهوی بێین
بە یەک
منیش لە ناوقەدی با ئەمەم هەلکەند:
عەشق
ئەو فەزا نارنجییە
سەر بالەکانی شین شین کرد
بۆ هەلفرین بەناویدا
نەک بتویمەوه من تیایدا
ئەوهبوو
فەلسەفەى جیاوازیی من و تۆ

دوعاكانى داىكم

بىشكهشه بهداىكم، ئهه مرؤفه مهزنهه
فىرى وانه ئىنسانىيهكانى كردم و تا
ئىستاش گهههترىن مامؤستامه

دایکم هه‌موو به‌یانیه‌ک دوعا ده‌کات
له‌جیاتی دوو رکات شه‌ش رکات نوێژ ده‌کات
دوعا ده‌کات بۆ ره‌وینه‌وه‌ی ره‌شایی بایی با
تاریکی ده‌ستی سیاسییه‌کان

هاورپم

ومره با پیکه‌وه گوی له دوعا‌کانی دایکم بگرین
ومره سه‌یرکه چۆن فوو به‌ده‌وری خۆیدا ده‌کات و
له‌فرین ده‌پارێته‌وه
کوربه‌ بچکۆله‌که‌ی ئاودیوی سنووران بکات
هانا بۆ نه‌سیم ده‌بات
تا کچه‌که‌ی هه‌لگرێ و
دووری خاته‌وه له‌چرنووکێ قه‌له‌ره‌ش

ومره ئه‌ی هاورپم

ومره با پیکه‌وه پیکێ بنۆشین و
به‌سه‌ر بانیه‌ به‌رزه‌کانی ولاتدا بفرین
با ئیتر له‌ به‌رزاییه‌وه فرین بناسین و
له‌ نزماییه‌وه په‌یژه‌ی که‌وتن هه‌لدیرین

دایکم شه‌ش رکات نوێژی کرد
شه‌ش جار گریا و شه‌ش جار دوعای کرد
ئاواته‌کانی دایکم وه‌ک مرواری سپین
له‌ ژیر سیبه‌ری ئیماندا ده‌بریسکینه‌وه

جگه‌ره‌یه‌ک داگیرسینه

چرایه‌ک هه‌لکه

ومره با پیکه‌وه گۆرانی بلێین

ئه‌ی هاورپم

ومره با پیکه‌وه سه‌ما بکه‌ین

بۆ هیورکردنه‌وه‌ی دئی حاجیله‌کان

بۆ لاوانده‌وه‌ی دوعا ته‌نهاکانی دایکم

باران په‌خجەکانی سووتاو و
باخچه بیرمەورییه‌کانی زەرد بوون
ئیتەر من و تۆ دەزانین
زەمەنی دوعا تێپەری
هەروا بەسانایی
بائندەکان دا‌بارین
پەیزەکان لە‌مۆش خۆ چوون
ئیتەر من و تۆ دەزانین
ئە‌ی هاورێم
زەمەنی سەرکەوتن رما
ئیتەر هیچ شتی داد نادا
مەگەر گۆرانی و شیت بوون و سەما

بەر‌مالە‌کە‌ی دایکە‌ی رەنگی ئاسمانی گرتوو
دوعا‌کانی رەنگی خە‌زان
باخچە‌کە‌مان ماندوو
پە‌پوولە‌کان تا لێ‌هاتوو
ئیتەر زەمەنی رزگار‌بوون ئە‌ما
زەمە‌ی دوعا بە‌سەر‌چوو

وە‌رە ئە‌ی هاورێم وەرە
ئیدی با پێ‌کە‌وه‌ کە‌پری‌ له‌ تە‌نهایی و
سە‌یبه‌ری‌ له‌ رووناکی دا‌پێژین
بە‌ده‌م سە‌مای قەرە‌جانە‌وه

ئاواتە‌کانی دایکە‌ پێ‌ دە‌گرن
بە‌سەر‌ پە‌یزە‌ باریکە‌کانی حە‌وشە
سەر‌ دە‌کە‌ونه‌ سەر‌ کە‌پەرە‌کان
لە‌‌ویوه‌ له‌ جیاتی شە‌قە‌ی با‌ل
و‌ه‌ک هە‌‌ل‌ل‌ه‌ هە‌‌ل‌دە‌‌م‌ر‌نە‌ ناو حە‌وزە‌کان

دایکە‌ هە‌‌موو بە‌یانییە‌ک
شە‌ش رکات نوێژ دە‌کات
شە‌ش جار دە‌‌گ‌ریا و
شە‌ش جار فوو بە‌دە‌وری خۆ‌یدا دە‌کات
ئە‌و له‌ خوا دە‌‌پ‌ا‌ر‌پ‌تە‌وه‌ سە‌لامە‌ت بن بائندە‌کان
دوو‌ر بن له‌ بە‌‌ل‌ای ناگە‌مان
له‌ فیتنە‌ی ناخ‌ری زە‌مان
دوعا‌کانی دایکە‌ پیر بوون
پیر بوون ئومێدە‌ نالە‌‌کانی دایکە‌
بۆ‌ فرین بە‌‌ناو وەر‌زە‌کان و
شۆ‌ر‌بوونە‌وه‌ بۆ‌ ناو مێ‌رگی حاجیلە‌ و
گەر‌انە‌وه‌ بۆ‌ ناو کۆ‌شی نیشتمان

وە‌رە ئە‌ی هاورێم
وە‌رە با پێ‌کە‌وه‌ سە‌ما بکە‌ین
ئیتەر ئێ‌مه‌ دە‌زانین زە‌مە‌نی دوعا بە‌سەر‌‌چوو
فرین با‌لە‌‌کانی د‌راو و
با لێ‌وه‌‌کانی وشک و
خۆ‌ر کە‌‌زییە‌کانی ب‌راو و

شیت بوونی خوومان رهنگ کهین و
پهیزهکان بهسەر بانیژەکان هه‌لواسینهوه

ومره ئەی هاوڕێم
ومره با پیکهوه تۆو له دوعاکانی دایکم بگرینهوه
ومره با تۆوی دوعا بنیژین
له‌بن بنجی وه‌نوشه و می‌رگی به‌بیوون
به‌لکو به‌یانیان په‌پووله‌کان پیاسه‌ی پیادا بکن و
هه‌نگ نیازیان له‌بهر بگریتهوه
ئهمه زهمه‌نی غه‌در و پێشبینی نه‌کردنه
ئە‌ی هاوڕێم

هیچ شتی دادی دایکم نادا
ته‌نها ترووسکه‌ی هیوایه‌ک نه‌بی
هیوای زیندوو‌بوونه‌وه له‌مردن
ئە‌و خه‌ون به‌وه‌وه ده‌بینی
دواتر له‌ کۆلانه‌ شینه‌کانی به‌هه‌شت
چاوی به‌ کورپه‌ ناوه‌نجیه‌که‌ی رۆشن بیته‌وه
ده‌ستی کچه‌ بچکۆله‌که‌ی بگریته‌وه و
باوه‌ش به‌ کورپه‌ هه‌راشه‌که‌یدا بکاته‌وه
که‌ بۆ‌گه‌شتی هیوا چوو و نه‌گه‌رایه‌وه

دایکم له‌گه‌ڵ مردوواندا ده‌ژی
ئە‌ی هاوڕێم

ئە‌و هه‌رده‌م دوعا ده‌کات

تا به‌بی نازار
له‌ که‌ناری زیندوو‌یییه‌وه
په‌ریته‌وه بۆ‌ ئه‌وبه‌ری نه‌مان
ئە‌و هه‌موو رۆژی له‌سه‌ر گلکۆی کۆرپه‌کانی
چلدا نه‌ ده‌گریته‌وه
بۆ‌ سه‌لامه‌تی رۆحی مردووان

ومره ئە‌ی هاوڕێم
ومره با پیکه‌وه سه‌ما بکه‌ین
ومره با پیکه‌وه
له‌و زهمه‌نی غه‌دره‌وه
شۆر‌بینه‌وه بۆ‌ ناو نزرگای شیتبوون

بريستل، پاییزی ۲۰۰۰

رۆحانییهت

بهسەر زه‌مینی رۆ‌حدا رابورد
له دووره‌وه خۆم بینی
ئاسمانیکی ئاوی پر له ورده ماسی
په‌رپه‌وه به‌ره‌و ئه‌و دیو
ئه‌و دیوی شته‌کان
ئه‌و دیوی له‌ش
ئه‌و دیوی با
له‌وئ به‌ خۆم گه‌یشتم

فارنهام، ١٧ ی دیسیمبه‌ری ٢٠٠٢

پاسیۆن

دوینێ شەو
شیعر
مینا کورێکی زراف
لە کەناری ئەم
بە رووتی راکشایوو
مێش سپیتر لە مەوجی رۆشنایی
لەسەر روویا خۆم هەلخست
دواتر مەلایکەتی بەلامدا تێپەری و فەرمووی
سەڵواتت لی بی
ئەو ئەو کەسە کە پڕیت لە فەزێلەت^(۱)

لەندەن، ۱۹۹۸

(۱) ئەو رێستەییە لە تەورات وەرگیراوه کاتی حەزەرتی
جبرائیل دەچیتە حەزرتی مریەم بۆ
راگەیانندی هەوائی لەدایکبوونی مەسیح.

ستایش

٢

شوینهکان پرن له نادنیایی
تهمی بیدهنگی لهسه رومهتی بیکهوهیی
دهستهکانمان پر له شهونم

٣

تیشک به ئیمه دهچی
سیمای پره له گومان
وهکو ئیمه ناسک
وهکو ئیمه بههیز
هروهکو ئیمه به بیدهنگی دهگریت

٤

له چۆلایی دهستهکانت
بیپایان راکشاووم
هیشووویهک جوانی
لهناو کۆشی ژیان

٥

بیکهوهبین یا بهجیا
یهکتیری دهنوسینهوه
ئهوی دی که رابردوو بوو
ئهوی تر که هههگیز له داهاتوودا ناییت

١

دلۆی سیبهه رژی بهه بیهم
فهزا دابهش بوو
شوین بوو بهدوو کهرتهوه
سنور رووا
من لهیهک کات لیرهه و لهودیو
بهلام ههردهه لهگهه تۆم

٦

سه‌دای مه‌نفا
که بینین نه‌یتوانی پی‌ی بگا
وه‌ک نه‌رمه‌ گیا
له نیوان په‌نجه‌کامان رووا

٧

سپید‌ده‌یه‌ک، نیوه‌رؤیه‌ک، یا پاش عه‌سرانیک
به‌پید‌ه‌نگی ده‌که‌وین
وه‌ک نووستوو چاو لیک ده‌نیین
وه‌ک مردوو هه‌ناسه ده‌ده‌ین

لیل، هاوینی ٢٠٠٢

دنیایی

بۆ ئەو نازیزانە ی دوینی «هه‌بوون»، ئیمرو
«نین»، ئەوانە ی هه‌میشه له ناومدا ده‌ژین.

تۆش خەرمانئیک له نادیاریی
لهسەر رووخسارت دهست له بۆشی دهدهم
ئاه نادیاریت چ جزورئیکی دیاره

لهبەر رۆشناییی پیروژت
دهچینه ناو ئاوئینهوه
حهقیقهت چاو لئیک دهئ
وهنهوز دهدا ژیری
پۆلی گوناھ بهرهللا دهبن
دهشنهتوه رابردوو
سر دهبی سات
شین دادهگهړئ داها توو

نهینیهکان بانگمان دهکن
هشارهوه لهناو شینایی جهستهت
با تاریکی شتهکان
نهبنه هیلی نیوانمان
با هیلهکان نهبنه سنووری لهبیرکردن

لهپشت سهری تیشک دانیشتم
ئاه چهند گهرمه نزیکبوون
چهند نزیکه بیکهوهبوون
لهناو باوهشی وشه و
ئاویزانی دنیایی

پاریس - هیلمۆند، دیسیمبهری ۲۰۰۱

چاوم لئته
پرچه پووشاوبیهکهت
هیلانهی کوندهپهپوو
به کهناری خۆزگهکانماندا گوزهر دهکهی

چاوم لئته
پهیکهړئیکی ئاوریشمیت
دهستت له کهمهری ئهستیره و
بالات لهناو دهشتایی با
چهند بیپایان راکشاوی!
دهنگت بیهرهنگ و
بیهرهنگیت بیدهنگ
بیدهنگیشت بهرز بهقهه رۆشنایی
لهناو شهلالی خامۆشییهکی شین
نوور دههژئینیهت بهر بیی دنیاییمان
ئیمهش له چۆلایی ئیره
له ئاسمان رادهمین
به قهراغی خۆماندا تیدهپهپین
تامی بیدادی بۆ دوور دهبهین

پارانهوه

له چۆلايهك
 له ناو بيبابانى تهم و
 داميني تهپۆلكهى با
 ژنيك رووى كرده خودا
 ژنيكى تهنك بالآ
 رووخسار پر لهههيمآ
 دهستهكانى مهلبېرى و
 گويم لى بوو دهپارايهوه:
 «ئهى خوداى مهزن
 هيزيكم پى ببهخشه با له نهينييهكان نهگم
 چونكه من نامهوى لهناو رقدا

ژيان له ئاميز گرم»(۲)

لهندن، هاوینی ۲۰۰۲

(۲) ئەم شیعەرە لە پەراویزی پەندیکی چینییدا نووسراوە
 کە دەلێ: «ئەگەر لە هەموو نادادوەرییهکانی ئەم
 جیهانە بگهی لەوانهیه لهناو رقدا هیریت».

سترانی ژنیکی سهربراو

پیشکەشه به گیانی پاکی نهو ژنانه‌ی به
بهانه‌ی شه‌رفه‌وه کوژران

رۆژێ بایهک هه‌لی کرد
بایهکی بۆر، قورس، چرنووک درێژ
درێژ درێژ به قه‌د بالای تاوانه‌کان
تاوانی بوون، تاوانی ژنبوون

هێی هێی هێی هێی
گۆلیکی سپی بووم
له‌گه‌ڵ با، له‌گه‌ڵ باران
له‌گه‌ڵ عه‌شقه‌دا هاوده‌م بووم
با بۆر، قورس، ناگه‌هان
به به‌رگی پیاوانه‌وه هات
گرم گرم ئه‌ستیره‌کانی شکاند و
کانیه‌کانی هه‌له‌مراند
گرم گرم
نزیك بۆوه
با بۆر، قورس، ناگه‌هان
به به‌رگی پیاوانه‌وه هات
نزیك بۆوه
نزیكتر
هات

هێی هێی هێی هێی
سه‌رگوزه‌شته‌ی من
ده‌شێ سه‌رگوزه‌شته‌ی تۆش بێ

سه‌رگوزه‌شته‌ی من
سه‌رگوزه‌شته‌ی گۆلیک بوو
له سووچیکی سه‌ر ئه‌م زه‌مینه
ده‌شنایه‌وه، بێ ده‌که‌نی
له‌گه‌ڵ جوانیدا هاوده‌م بوو

چېر نوکی چه قۆ ئاسای له روومه ته کانم گیر کرد
په پووله کانمی خنکاند
رۆشناپی سه ربړی و
به خوینی نالم
مه رگی ژیا نی تۆمار کرد

هیی هییی هییی هی
سه رگوزه شته ی من
ده شئ سه رگوزه شته ی تۆش بی

له ندهن، ۸ ی مارتی ۲۰۰۰

بیدەنگی

دوور

زۆر له دوور

له سووچیکى ته نهایی

له گه‌ل وشه خه‌وتم

که‌زیی شیعر چه‌ند درێژه

له‌سه‌ر گۆنای وتن!

ننجا نه‌و هاته‌ گۆ و چرپاندى

زانایی پیچه‌وانه‌ی نه‌زانى نییه

به‌لکو فه‌زایه

بۆ رووانینیکی تر

بۆ سه‌ما کردن له‌ناو رۆشناییه‌کی بالاتر

بریستل، زستانى ۲۰۰۱

غەزو

بۆ بێهۆژنەکانی ئەنفال

ه: هاواره
هاواری پهووله
سهده و ههشتا و دوو ههزار پهپوولهی کهسک و
سور و زهرده

له ناو گهرده لوولی هه لومهرین و
توفانی زهمهن

ن: نووره
نووریکی بیغه مبه رانه
شهرانگیزانه خشپهی دئ
دیت روژه کاهمان ده پیچیته وه
بیابان راده خات و
تۆزی غهزو ده کاته چاوی کانیه کان

ف: فانۆسه
فانۆسی چاوه پروانی
شین شین ده سووتی
له دهستی ژنیکی نه سحابه ئاسا
بیوه ژنیکی شانزه سال
له سههر کۆسپهی ته نیایی

ا: ئومیده
ئومیدی گه رانه وه
بۆ ناو ناههنگی رهنگه کان
ئومیدیکی پر ئوبهت

له کتیه پیرۆزه کانه وه وشه
له وشه بریقه داره کانه وه مانا
له مانا شاراره کانه وه دهنگ
دهنگ هه ئی کرد
دهنگی غهیز، دهنگی مه ئیوسی غهزو
ئه نفال هه ئی کرد
ئ - ه - ن - ف - ا - ل
ئ - ه - ن - ف - ا - ل

ن: ناگریکی بی نامان
قرچه قرچی روچی زاروک و
هه لکرووانی دلی دایک
زرمهی کهوتنی ته مه نه کان

بۆ درهوشانهوه له ناو تههمن و
ئاشنابوونهوه به سائله له دهستچوووهكان

ل: ليل بوو نيگامان

تهم لوولى داين

بۆ نه خشبوون له سههر ليوارى كتيبه پيرۆزهكان

ئ - ه - ن - ف - ا - ل

ئ - ه - ن - ف - ا - ل

دهنگ ههلى كرد

دهنگى مهئيووسى غهزو

دهنگى گهرده لوولى سارا و توفانى بهرد

دهنگ ههلى كرد

دهنگى غهور، دهنگى غارهك

ئه نفال ههلى كرد

ئ - ه - ن - ف - ا - ل

دايكم له سههر كۆسپهى چاوهروانى

ملوانكهى ئوميدى دههؤنیهوه

كاتى زرمهى لاشهى كۆرپهكهى

كهوته ناو كۆش

دهنگ ههلى كرد

دهنگى غهيز، دهنگى غهزو

غهزوى باخچه، غهزوى رهنك، غهزوى فرين

هاوار له بيدهنگى چاوهروانى دايكمدا دهبارى
كس ناوئيرى بلخ (مردن)
ئو له سههر كۆسپهى ئوميد
سيانزه سائله
فانۆسى چاوهروانى ههلكردوو و
ملوانكهى بينينهوه
بۆ كۆرپه ناوهنجيهكهى دههؤنیهوه
فانۆسى چاوهروانى
له ناو كۆلانه تهنگهكانى هيو
له دهستى پهخا ههزار بيوهژنى ئهسحابه ناسا
شين شين دهسووتى
فانۆسى چاوهروانى

بريستل، ئۆكتۆبهرى ۲۰۰۰

گۆریکی شووشه بهند

بێدەنگیمان پڕبوو لە سەرسامی
لە چپەیی ناگەهان
لە ئارەزووی بەتینی راکردن
رامان کرد رامان کرد
توند رامان کرد
لەپڕ دەرگاگە داخرا
ئەری تۆ دەزانی چی رووی دا؟

پرسیارەکانی ئەوسامان
کاڵ کاڵ
لە پەراویزی ناوینەکان
لە نیوان دەستەکاغاندا
بۆ چۆری قەناعەت حەسرەتیان دەرژت
دەبواوە سەفەری خۆیان دوا بخەن
نەدەکرا وەلامەکان بەرووتی
لەسەر شەختەیی سائەکان جی بەیلین
ئەیی چی بەکات بلین
کە لە سەر شانەکاغان
ددانی جیپ دەکردەووە و قا قا پێ دەکەنی

زەمەن بێ رەحمانە دەخلیسکی
هەلکەوت نەبوو

لە ناو دەشتاییی بادا
چوارمشقی دانیشتبوووم
ئەو بە پەلە خۆی کرد بە ژووردا
بوار نەبوو بۆ هەلکردنی چرا
لە تاریکیدا یەکتەریان ماچ کرد
تاریکی، تاریکی، تاریکی

ئنجما ئەو دەییووت
«خۆشەویستی پەراموو چەپەکە بەدەم باوە
لە نیوان من و تۆدا دەخولیتەووە
ناخۆ لەسەر رۆحی کاممان بنیشیتەووە
رۆژی»

بەپەلە
زۆر بەپەلە
زەمەن بێ رەحمانە دەخلیسکێ
نەدەکرا بیکەووی هەلگرین
بۆ دوارۆژی سەدەکان
ئەى چى بە ساوا جوانەمەرگەکه بلیین
کە بیکەووە لە باخچەى
سانت فانسنت دوپۆلدا ناشتمان؟
تۆ چوویت گۆل بکریت
کە هاتیەووە سەر جیگا کە خالی
کە هاتەووە ژوورەکە پر بوو لە تارماپی
نا نەدەکرا
بەو ناوختییە ژووان لەگەڵ ئەو هەموو مەرگەدا
نەدەکرا

بائەکانمان نووشتانەووە
کاتی چراکە داگیرسا
کەشتییەکی چارۆگەدار
لە قەدی تەماشامان کەوتە خوار
دەبوا یە سەفەری خۆی دوابخات
ئەو گەشتە قەدەرییە
نەدەبوا یە ناوا بەپەلە بکەوینە رێ
چوارمشقی لەناو پانتایی خەون
ئەو بە پەلە خۆی کرد بە ژووردا
بوار نەبوو پەنجەرەکان بکەینەووە
تا پەپوولەکانی شەهووت گۆرانی لێووە بلیین
شمشالێ نەبوو
بۆ لێدانی ناوازی لەزەت

دەبوايە دلى دووربىيەكان نەرەنجىن
نووشتەى پيرۆزىش بکەينە
گەردنى نزيکبوونەوکان
چنگى جوانيش هەلگرين
بۆ سبەينى رۆژەکان
بۆ ئەو ساتانەى کە تەنى ئۆستالژيا
دیتە ژووانمان
ئیمەش ساویلکانە
لەسەر چلی زمەن دیلانئ دەکەين

ئەوسا کە بە ئەسپايى خۆت کرد بە ژووردا
بیرت نەچى
بە پەپوولەکان بلئ چاوى عەشقتان رۆشن
بە پەنجەرەکانيش بلئ
خۆشەويستى تەنها لە ئازاديدا خونچە دەگرئ
ئەوسا کە بە ئەسپايى خۆت کرد بە ژووردا
بیرت نەچى
ساز و شمشالئ لەگەل خۆت بينە
با بە ئەندازەى نزيکبوونەو
سۆزى لەزەت بژەنين
بە فراوانى سنوورەکانيش
ستران بچرپين

کە گەيشتینە بەردەم دەرگا داخراوەکە
شادە و ئيمانئ بينە
ئەمە مەرقەدى عەشقتە
چارەنووسمان لەناو گۆرئىكى شووشەبەند
چاوى لئک ناوہ
لە سەر کيلەکەى هەلکەنراوہ:
«رژگار بوون نە لە دەرچوون دايبە نە لە مانەوہ
سەلەوات لە دیدارت
ئەى عاشقى پيرۆز»
ئنجائە دەيووت
«خۆشەويستى پەرامووجەيەکە بەدەم باوہ
لە نيوان من و تۆدا دەخوليتەوہ
ئاخۆ لەسەر رۆحى کاممان بنيشيتەوہ رۆژئ»

بريستل - لەندەن ، پاييزى ۲۰۰۱

دهنگ

دەنگیکی بە پەرۆش لە دەرگا تەنھا کەوێ پرستی
ئەری بە ختە وەریت ؟
.....
نزیك بۆوه
نزیكتر
لە دەرگا نیگەرانه کەوێ وتی
ژیان جەنگە
بە ختە وەریش ساتە دەبی بیگری
جوانییە دەبی بینۆشی
سۆزە دەبی بەشی کەئ
قەناعەتە دەبی دروستی کەئ
بە ختە وەری پەیزەییە
وەرە با پیکەوێ بە سەریا هەلگەریین
دەنگیکی بەسۆز لە دەرگا ناو می دە کەوێ
ئەو و شانەئ دوو بارە دە کردەوێ

بريستل ، به ماری ۲۰۰۱

په یشه کانی خو شه ویستی*

٢
هیلهکان با - ن
با - ن هیلهکان
لهگه لیان بهرمو تو هه لده کهم
واته بهرمو خووم

٣
په خجی روژ هکان
سپیا یه تیمان لیل دهکن
تهنها لهناو یه کتریدا
روشناییمان
نه خش دهییت

٤
لهناو یه کدا ده تو یینه وه
ئاوه ژوو ده بین وهک سو فی
لیژ ده بین وه بو ناو ناسینی نه ناسراو

٥
ده میکه
لهگه ل تووم
واته
لهگه ل خووم

١
دابەش دەبەم
له نیوان وشه و رهنگ
سیمام له رهنگدا بهرجهسته دهبی
حه قیقه تم له وشه

٦

له فهزای پیکه وه بیمان
په خجه ده پروین
په خجهی رهنگ
تهنها ئه و په خجانه ده توانن
سنووری نیوان من و تو بکیشن

له ندهن، هاوینی ١٩٩٨

* ئه م کورته شیعرانه له سهر چه ند تابلویه کی
هونه رمه ند ریبوار سه عید نووسراون له
چوار چیوهی پرۆژهیه کی هونه ری به ناوی (وشه و
رهنگ).

گۆرانیهک بۆ هۆزهکهه

سویاس بۆ ئۆکتافیۆ یاز

تیشکتانم...

سیمام بال دهگرئ، بهرزاییهکانی بیدهنگیتان
تهی دهکهه، شهوق دهبارینه سهر زهنگوئی
گوتهن، نیگایهک دهپشکوئی، بینین باووش
دهکاتهوه، سپیایهتی دهژیتته ناو شیناییتان،
بهردهکسان دهبنه پهلهکهزیرینه، بهرده
سهرهتاییهکانتان، دهژیمه زهمهنتان و خورپهه
دئ، غوبارتان خونچه دهگرئ، ئاسمانتان
چاروگهی شهرم دهگریتهوه، له ژیر چلی
گهرماییمدا بیت پیدهگرئ
ئاوازی رهنگ له بهردهرگای تههن

من تیشکم

زایهلهه له بهرزاییهوه دهترائی، دهژیمه سهر
روخسارتان، له ناو چاوتاندا رهنگ دهدهمهوه،
بهردتان روژنه دهکهه مهوه، بهرده
سهرهتاییهکانتان، دهژیمه زهمهنتان و خورپهه
دئ، وشکاییتان سهرچاوه نادیارهکانی
دهپچیتتهوه، شهلالیکی ژیرهوشان روو دهکهمه
پانتاییتان، له ژیر برژانگهکانتان گورانی دهلیم،
له کهنارتان رادهکشیم، لهشتان شیوهی رووبار
وهردهگرئ، له سهر بیستتان خۆم ههلهدهه
"سۆزی ههتاو لهسهر گژوگیای خهوتوو"

تیشکتانم...

ناولهپی ئەستێرە جێ نزرگەمە و لە
قوولایییەکانی فرینەووە هەڵدەکەم، چەشنی
ھوما دەنیشمە سەرشانى تەماشاتان،
ناوچەوانتەن پێروو دەگرێ، رووخسارتان وەک
چرا دادەگیرسێ، دەرژیمە زەمەنتان و خورپەم
دئ، بەردەکانتەن دەبنە شینەشاھۆ، بەردە
سەرەتایییەکانتەن، دەدەنە شەققەى باڵ،
ئاسمانتەن لاپەرەکانى هەڵدەداتەو، دڵۆپ
شینایى دەتکیتە بەرپیتان، دەستنوێژ هەلگرن
پەریەک دیتە — زورتان، چەشنی
پەرەم و چەپەکی کەسک لە بناری با، دیم و
دەستی موبارەکی بە پشتتەندا دینم، رۆح
شاگەشکە دەبێ، جەستەتان نووری لئ
هەڵدەستێ، جوانی جریووی دئ لەژێر پەرشنگی

پیرۆزیم

ھۆ ھۆزە پەرەوازەکەم.

بريستل، زستانی ۲۰۰۲

تیشکتانم...

دەتکیمە سەر جەستەى سائەکانتەن، نوور روو
دەکەمە بەرپیی پیریتان، مندالیتەن رادەژینم،
دەست دەخەمە سەر سنگى شەوہکانتەن،
ناولەپم گر دەگرێ، بسکی درێژی خەونەکانتەن
لەسەر گۆنای سەردەم، دەرژیمە زەمەنتان و
خورپەم دئ، بەردەکان دەتریقینەو، بەردە
سەرەتایییەکانتەن، زەمەن باوہش دەکاتەو،
زەمبیلئ وشەم پییە، دیم و ملوانکەى دواروژ
دەکەمە گەردنى ئیستاتان، گەلایەکی نارنجی
لەسەر پەرچەمی ھەور، بەرز بەرز هەڵدەکەم
دەدر موشینەووە لەژێر تریفەى پەیشم

سمفۆنیای ژیان

بۆ نهوزادی کورم

له باشوورمدا مهودايهكى فراوان
له رۆژناوامدا هيمايهكى هاسهنگ
من ناههنگى ئيوارانم و
كۆنترم له درهختى ژيان
كۆنتر لهو چرايهى له دوورگهكانم داگيرسان
كۆنتر لهو نافووره كريستالييهى له پانتاييمدا
ههله چي

من كۆنم
كۆنترم له سپيايهتى بهفر و
تهرايى ههتاو
من كۆنم
كۆنتر له گرده سوورهكانى مهريخ و
ناگرى بوركانهكان
من كۆنترم له خهونه سهوزهكانى تاشه بهرد و
دنيايي كهناهكان
من كۆنترم له سوورى دهريا و
ههلهچوونى شهپۆلهكان
من كۆنترم له دوينى و
نوئترم له سبهينيى رۆژهكان

من كۆنترم له ژيان
كۆنترم لهو بايهى كه له رۆژههلاتى جهستهه
ههله كرد
بهلهميكى شين بهرهو باكورم دهبات
من كۆنترم له ناوابوون
من كۆنترم له كۆنبوون

من بَلندم
بَلندتر له لووتکهکانی وتن و
بالای جوانی
بَلندترم له پیری و
باوهشی گهرمی نهستیرهکان
من بَلندترم له رۆشنایی و
تهماشای شینی بالندهکان

من پانتاییبهکم
له بیکهنین
له گریان
له ههناسه
من پی دهکهنم
من دهگریم
من سهما دهکهم

من گهورهترم له گهورهبوون
نهرترم له مردن
من دهژیم

ئەندیشه

گەلایەکی نارنجی
لەسەر بالە سپیەکانی با کۆچی کرد
ئینجا دەنگیک لە هەوادا هەلی کرد:

مەنفا بەلینی خاکیکی گۆلشەن و
هۆزیکێ ژیرم یێ دەدا
کە من تیایدا خۆم بێم و
ئازادبیش هاوڕیی مرۆف

فەرەنسە، هاوینی ۲۰۰۳

دههۆلژهنه کانی سه هه ر

زارۆكى مهوجى بووين له مهوجهكانى بهرائهت
 لهگهڵ يهكهمين ژهنين
 تيكهڵ به نوركىستراى سههر دهبووين و
 پاشىيومان دهکرد
 به چنگى نهفسوون و
 هيشووويهك له بۆنى بخوور
 له گويسوانهى سهربانه قورينهكانهوه
 خۇمان شۆر دهکردهوه
 بۆ بينينى رهنكى ژهنين و
 چينهوهى نهسىمى تهماشاي دههۆلژهن
 زارۆكى مهوجىكى ديريڤن بووين
 پهخجهاكانمان بۆنى ريتمى لى دههات و
 ترپهى دلشيمان خوداوهندانه
 چهشنى ئاوازي دههۆلژهن
 تيكهڵ بهو پانتاييه بلورينه دهبوو
 پانتايى سههرهكانى رهمهزان

 سپيدانىش كه له خهو رادهبووين
 بيالهيهك له سۆزى نهشكاوى داىك
 فتارى پى دهكردينهوه و
 چوون پهپوولهى هارمۇنيا
 له سه رچلى رۆژهكان بهرز بهرز دهفرينهوه

فهرهנסا، ياييزى ۲۰۰۳

له سووچىكى شهودا
 زهمين سهماى دهکرد و
 ئيمهش زارۆكى مهوجى بووين
 له مهوجه ديريڤنهكان

شار پانتاييهكى شين بوو
 پر له ورده نهستيره
 گهړهك دۆلىكى درهوشاوه
 كۆلانهكان تهلىسمى بوون له سهدا
 سهداى سهوزى دههۆلژهنهكانى سههر
 كه بهر رووخسارمان دهكهوت و
 ئاوپتهى رهنكى و ريتمى دهكردين

پاش عهسرانی لواغ*

لواغ بالای وهرزکی دیرینه و
ساوایانه سهردهکا

پۆلی منالی کهسک و سوور
تهنکه بهردی نهرم دهگرنه رووخساری لواغ
بازنه ئاوییهکان
لۆچی تهماشای
پیریژنه سهر رووتاوهکانی ئیوارهکانی ئەم ناوین
که لهناو بۆشاییی رۆژهکان داده نیشن و
خهون به سپیدهکانی تهمهنهوه دهبینن

لواغ تووله رییهکی نارنجییه و
به هیوانشی دهکشی بهرهو دۆلیکی خۆله میشی

سهرخۆشهکان
گهردیکی وهنوشهبین لهسهر گۆنای سالهکان
قوتوو بهتالهکان له کهمهری لواغدا
پشتینی زپیرینی تهنهبایین

تهنها
وهک ههموو ئیوارهیهک
کۆنه کتیبیک لهژیر ههنگل
به کهناری لواغدا رادهبوورم

ئنجای من گویم لییانه و دهئین
ئهمه زهمه نیکی وشکه
لواغ وهک جارای ناتریقیتهوه و
گوئی ئاوریشمی نادا له پههچهمی با

من بەردەوام گویم لییانە و دەلین
ئەمە زەمەنیکی وشکە
سەرخبە شین و بیدادەکانی لوان
هیمای تەنکی موسافیریکی بێ ناوونیشانە
کە هەموو پاش عەسرانیک
کۆنە کتیبیک لەژێر هەنگل
دیت و دەلی
ئیوارەت باش لوان و
ئاوا دەبی

تووغ، هاوینی ۱۹۹۰

* لوان ناوی رووباریکی بەناوبانگە لە فەرەنسا

لوان هۆرە دەشتیکی سپیواژە
بە بێ نامان هەلەکا

ئنجای ئەوان بەردەوام دەلین
ئەمە زەمەنیکی وشکە
نۆرەسەکان ئۆپیرای فرین ناگیرن
تاشەبەردەکان چیتەر خەون نابینن
لوان پاش عەسرانی تەمەنە و
بە دەم غەیبەووە رێدەکا

حیکایه‌تەکانی نەنکم

پیشکەشه به برای جوانه‌مه‌رگم قوباد

ژيان دهشی دانیشتنیکی وه نهوشهیی
خوشک و برا بیټ
له ناو ژووری سپیی وشه و
بهر ناگردانی حیکمهتهکانی نه نکم

ئینجا نهو دهیوت
ژیان دهشی چاوه پروانییهکی شین بیټ
بۆ دیداری عهشقی یا بۆ لیکدا بران
چاوه پروانیی له دایکبوونی روئیایهک
یا تیکه لیبوون به غوبار
ژیان دهشی چاوه پروانییهکی شین بیټ
چاوه پروانیی ونکردنی هه میسهیی یه کیک و
سه رهتای کۆتاییهکان
کۆتایی پیکه وهیی و
سه رهتای خۆراهینان

له سه ره پانتایی نادیاریت
په خه ره یهک کرایه وه
په خه ره یهک به نه ندازهی شادبوونه وه به یه کتری
په خه ره یهک به نه ندازهی دیداریک
له گه ل جارن و
لیژبوونه وه بۆ ناو عیرفانی حیکایه تهکانی نه نکم

دەرگایەک لەسەر دووری
یەکی لەسەر درەشانهوی ساتەکان
دەرگایێ لەسەر عەشقی
یەکی لەسەر جوانەمەرگیی روئیاکان
دەرگایێ لەسەر ژوورە سپییەکانی وشە و
یەکی لەسەر هەبوو نەبووەکانی نەنکم
دەرگایێ لەسەر هەیوانی ئەو کۆشکە
کە من و تۆ پیکەو پێیدا تێپەڕین
دەرگایەک لەسەر ئەو دەرگایە
کە لێی هاتینە ژوورەو و
یەکی لەسەر ئەبەدیەتی پێوەندیەکان

ئینجا نەنە ئامینم دەبوت
ژیان دەشی تەنھا دەرگایەک بێت
بۆ گوزەرکردن بەرەو پانتایی ئێرە و
چوونەدەرەو لە دەرگایەکی دیکە
کە بە هەمیشەیی دادەخریت

فەرەنسای، پاییزی ۲۰۰۳

ژیان دەشی تەنھا خۆراهیێان بێت
خۆراهیێان بە پیکەوویی
یا بە رووبەری دووریەکان
خۆراهیێان بە نادیارى و
بە سیمای ساردی سائەکان
خۆراهیێان بە چاوەروانییەکی دیکە
چاوەروانیی کردنەوی پەنجەرەبەک
بە ئەندازەى بینینەو و
سپاردنی کلیلی لەگەڵ قەناعەتییکی رووت
بۆ قفلدانى دەرگاگان

زۆربەى ئەم شىعرانە لە رۆژنامە و کۆوار و
سایتە کوردییەکاندا بلوکراونەتەووە و لە کۆرە
شىعیریەکاندا بەکوردی و ئینگلیزی و فەرەنسی
خویندراونەتەووە

پیرست

- دوعاكانى دایكم ... 7
رۆحانییەت ... 15
پاسیۆن ... 19
ستایش ... 23
دنیایی ... 29
پارانهووە ... 33
ستراى ژنیکى سەربراو ... 37
بیدەنگى ... 43
غەزو ... 47
گۆرێكى شووشەبەند ... 53
دەنگ ... 61
پەيشەكانى خۆشەويستى ... 65
گۆرانىيەك بۆ هۆزەكەم ... 71
سمفونىاي ژيان ... 77
نەندىشە ... 83
دەهۆلژەنەكانى سەحەر ... 87
پاش عەسرانى لواغ ... 91
حىكايەتەكانى نەنكم ... 97